

◆ P o e z i y a

Ulucay AKIF

ADINI BİLMƏDİYİM ŞEİR

mən müharibə görməmişəm
vuruşmamışam Stalinqrad uğrunda
nə Berlin divarının qarşısında
qurban getməmişəm bir mərmiyə

ya da bir at belində
qılınc-qalxanım əlimdə
atılmamışam döyüş meydanına
amma bilirəm –
barmaqlar həmişə düşmən olub çəkilən tətiyə

boğuşmamışam aslanlarla Afrika cəngəlliyində
hücum etməyib mənə yekə dişli bir timsah
Nil çayının sahilində

köpək balığı da görməmişəm
amma üzmüşəm onlarla bir sularda
Ağ dənizdə, Qara dənizdə

qərar verə bilməmişəm heç vaxt
əsmərlər daha gözəldi, sarışınlar, ya kürənlər?
çox axtarmışam sevgini ağ bənizdə, qara bənizdə

güllərin adlarını da bilməmişəm
amma çox sevmişəm qoxularını
fərqi nə, adı Bənövşədi, Nərgiz, ya Lalə?

sərxoş olub ayaqyalın gəzmişəm dəniz sahilində
çox içmişəm eşq şərabından
gecələr dolub-boşalıb piyaləm

heç küləkləri də tanımamışam
bilməmişəm adlarını
hansı xəzridi, hansı gilavar?

amma sevmişəm onları da
ona görə, pis günlərə yox
gözəl günlərə “bir külək idi, əsib keçdi” demişəm

bir külək kimi əsib keçib
adını unutduğum
qadınlar ömrümdən

heç vaxt görməmişəm
eşitməmişəm Allahı
amma həmişə sevmişəm
ümidlə gözləmişəm O gələcək sabahı

dua etmişəm İstanbulda məsciddə
Tiflisdə bir kilsədə
Piterdə sinaqoqda

həəə, indi yadıma düşdü
mən eşitmişəm
mən görmüşəm Allahı!

GİZLƏNQAÇ

ucuz ətin şorbası ilə bayram keçirən ailələr
şükr etməyi öyrətdi uşaqlara
bizim balaca məhəllənin kiçik evlərində

o uşaqları nə atalar sözü aldada bildi
nə də qorxuda bildi kapitalizmin qəddar marşları
və beləcə kasıb ailələrin uşaqları da
yavaş-yavaş böyüməyə başladı

o uşaqlar ki
küçə davalarında
nə döyülənə lağ etdi
nə döyənə alqışladı
kin saxlamadı ürəyində

o uşaqlar ki
düzəltdiyi ilk oyuncaq
taxtadan silahlar oldu
müharibənin nəfəsini hiss etdi kürəyində

o uşaqlar ki
bacı, qardaş sözlərinin
qan bağı ilə yaranmadığını bildi
dost dediklərimiz də ən az ailəmiz qədər bizdəndi

və biz
qızılqan oynayanda da
dostlarımızın tapa biləcəyi yerdə gizləndik.

SEVGİLİ ÜÇÜN NOT

sənə yazdığım şeirləri
oğurladım Badi-Kübə küləklərindən
indisə yazıram sənə, yazıram
yağışlı Peterburq küçələrindən:

adamlar bölünür qəfil
bölünür ailəyə, sevgiyə, dosta və sairə...
bir tək səni bölə bilmirəm
ailəsən, sevgisən, dostsan şairə
bilirəm, sevirsən
mən də səni sevirəm

qorxma
tanımadığım yağışlarda islanmaram mən
dəyməz burnuma yad qadın ətirləri
Nevski prospektində,
gizlənilib bir tində
sayıqlayıram sənə yazdığım sətirləri

İlahi
yığışdır başım üstdən
bu saxta bulud çətirləri:

- mən Onu düşünürəm!

ÇƏRPƏLƏNG

Müharibədə öldürülən uşaqlara ithaf

uşaqlar ölmür, bilirəm
uşaqlar oynamağa daha gözəl yer tapır
orada uşaqlar daha xoşbəxt, daha dəcəl
səmasında təyyarələr yox
çərpələnglər uçar sadəcə
sən də ora getdin, bilirəm

musiqisi quşların səsi
sözləri uşaqların gülüşü olan
mahnı bəstələmədik
ona görə küsdün
ona görə getdin bizdən

Zəhra, sənə bir sualım var
– bağışlamaq nədir, bilirsənmi ki
bizləri bağışlamayasan?

TARİX KİTABI

bir tarix kitabı səhifələdim
üç min il yol getdim
bir anda milyonlarla əsgər öldü
qılınc yarasından, ox yarasından

milyonlarla əsgər öldü
adını bilmədiyim
yaşını bilmədiyim

üç min il yol getdim bir anda
türklər Konstantinopolu fəth etdi
adını İstanbul qoydu

milyonlarla adam öldü
qalanın o yanında, bu yanında adını bilmədiyim
yaşını bilmədiyim

üç min il yol getdim bir anda
İsgəndər Hindistana
Teymurləng Qafqaza
Napoleon ruslara hücum elədi

milyonlarla adam öldü
at belində, fil üstündə
adını bilmədiyim
yaşını bilmədiyim

bir tarix kitabı səhifələdim
üç min il yol getdim bir anda
beş-on ad qaldı yadımda
hamısı kral, imperator, padşah və sultan

amma milyonlarla adam öldü kitabda
adını bilmədiyim
yaşını bilmədiyim.

QAPILAR

Əvvəl hasarlar ucaldıq
evlərin
şəhərlərin
ölkələrin arasında
sonra hasarları keçmək üçün
qapıları yaratdıq

evlərin
şəhərlərin
ölkələrin arasında.
qəddarlıq elədik
özümüzü hasara aldığımız
və anlamadıq ki
qapının hansı tərəfində dursaq da
hər zaman arxasında qalırıq.

TƏK

Tək şəhər bu deyil ki
bəlkə başqa şəhərdə?
tək ölkə bu deyil ki
bəlkə başqa ölkədə?
tək sevgi bu deyil ki
bəlkə başqa sevgidi?
tək dəniz bu deyil ki
tək günəş bu deyil ki
tək ümid bu deyil ki
bunda olmadı, neylək,
tək ömür bu deyil ki
bu deyil, hə, ilahi?!

YURDUMUN İNSANI

Bu kainatda günəşdən çox kim çalışır?

yurdumun insanı – hər səhər
günəşdən öncə çıxar evindən
günəşdən öncə doğar bu torpağın üfüqlərində
və çantasındakı bir ovuc yeməyi də
doymaq üçün yox, ac qalmamaq üçün olar.

yurdumun insanı ki
Bənövşə xaladır
evinə çörək aparmaqçün
çörək bişirib satar yüzlərlə insana

yurdumun insanı ki
 üstünün toz-torpağı, ayaqqabısının palçığı
 bu torpağın insanı olmağına dair ən həqiqi sənəddir!

yurdumun insanı ki
 əllərinin qabarı, alınının qırışı
 düşmən üçün ən böyük sərhəddir!

yurdumun insanı ki
 hər axşam günəşdən gec qayıdar evinə:
 yorğun, amma xoşbəxt
 yorğun, amma məğrur
 yorğun, amma ümidli

və zənbilindəki balaca çörəyi də
 günəşdən də böyük sapsarı bir günəşdir!

AZADLIQ NƏĞMƏSİ

dostlar, sizinlə çiyin-çiyinə verib
 çox vuruşacağıq hələ, çox!
 hələ çox qələbələr görəcəyik
 bəlkə məğlubiyyətlər də
 eybi yox!

eybi yox, dostlar, eybi yox!
 çünki biz yalın əllərimizlə də olsa
 öldürəcəyik üç meymunun üçünü də
 bəlkə bu, bəlkə gələn yaz

– İlahi, nağılımızçün
 cənnət almasından üçünü də
 üçünü də bu məmləkətin payına yaz!

dostlar, əlbət bir gün
 bu məmləkətin dənizi dəniz, ağacları ağac
 dağları da dağ kimi dayanacaq arxamızda
 heç kim qalib gələ bilməyəcək bizə
 əlbət bir gün
 ən gözəl atların belində
 qayıdacağıq evimizə!

əlbət bir gün savaşa gedən atalarımız kimi
istifadə edəcəyik neftdən
yandıracaq günəşin
qarşısını kəsmək istəyən hər kəsi
heç kim dura bilməyəcək qarşımızda

mən də bir ağac olacam
bir ağac olacam sizə
amma nə kölgəm
nə meyvəm olacaq

elə ağac olacam ki
məndən asacaqsınız
üç meymunun üçünü də...

GÖYƏRÇİN

Quşlar dualarımızı
göylərə pıçıldamaqçün
uçar bu torpağın səmalarında
göylər dualarımızın rənginə boyanar sübh çağı

görsən ki, yoxam bu yerin üstündə
yoxam bu göyün altında
demək, getmişəm
demək, bir də gəlməyəcəm
demək, Allah çağırıb

içimizə səpilmiş
ümid toxumlarıdır ağrılar
bulud-bulud su daşıyar Allah qəlbimizə

görsən ki, yoxam bu yerin üstündə
yoxam bu göyün altında
demək, hər şey yaxşıdır
demək, qayıtmışam evimizə